

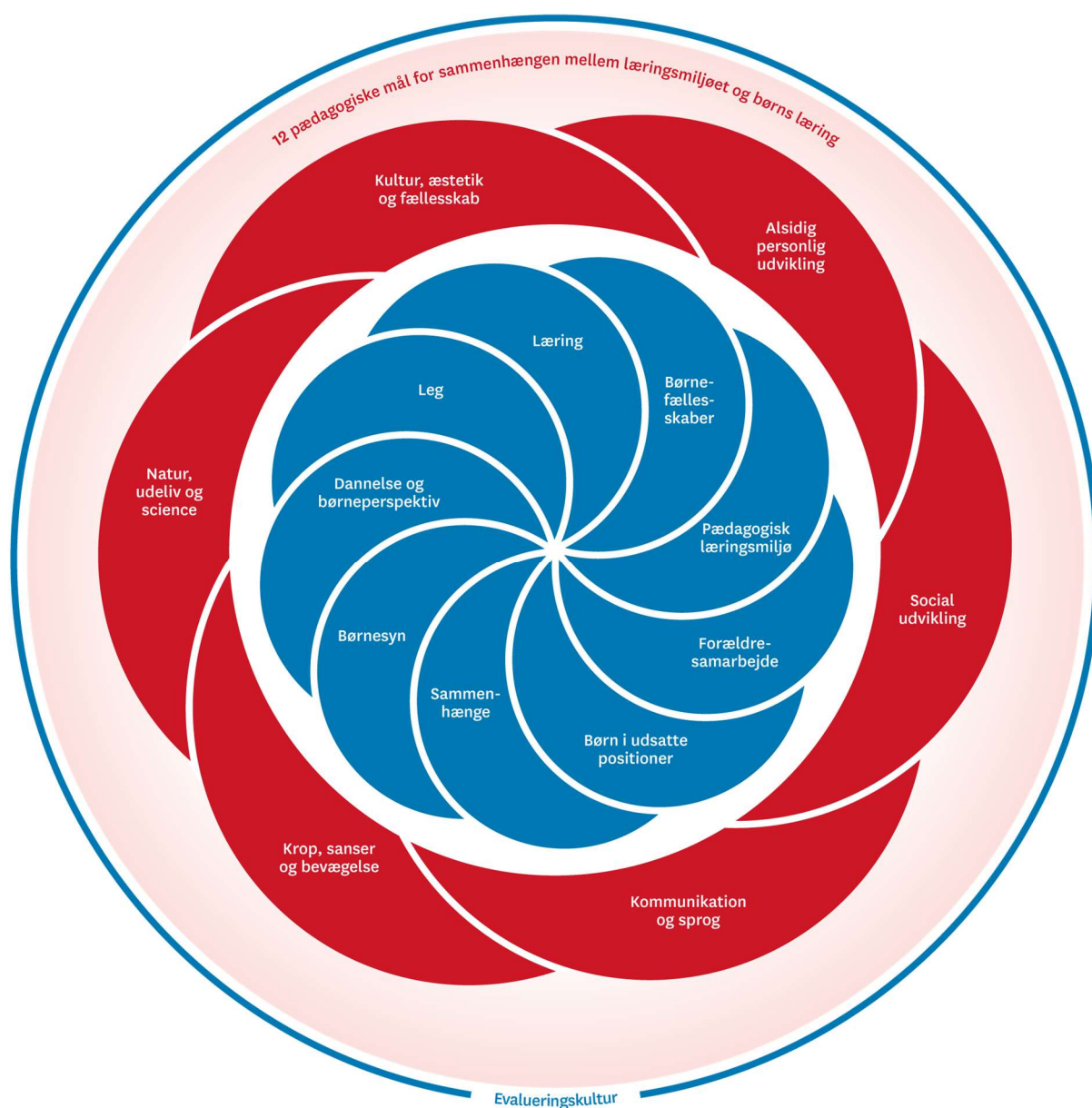
Pædagogisk læreplan for Kalø Skovbørnehus

Udarbejdet 2020-2022 Senest redigeret januar 2023

Vores pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Kalø Skovbørnehus bor på toppen af Ringelose Skov, lidt udenfor Rønne, og har sin hverdag i naturen i, og omkring, Kalø-skovene.

Skovbørnehuset er åbent for alle børn og deres familier og vi ønsker en børne-og forældregruppe der afspejler vores samfund som helhed.

Skovbørnehusets børnesyn er præget af et anerkendende ressourcensyn, hvor børnene mødes med respekt, nysgerrighed og omsorg, og hvor vi har fokus på trivsel i dagligdagen og på udvikling og mestring på sigt. Medarbejderne veksler mellem at følge børnenes initiativer eller gå foran og vise vejen. Altid med nysgerrighed, leg og den legende læring i centrum.

Vi er et privat selvejende og fællesskabsorienteret skovbørnehus med en særlig naturprofil, der har bevist sit værd i mange år. Vi vandrer som hovedregel ud i naturen hver dag i faste aldersopdelte grupper med faste voksne. Der er forskel mellem sommer og vinter, og vi tager hensyn til det konkrete vejr og børnenes alder, men vi er afsted i al slags vejr og på alle tider af året. En dag på vandring og med leg og aktiviteter i naturen er den foretrukne og typiske dag i Skovbørnehuset.

Vi har erfaring for, at de daglige naturvandring med leg og aktiviteter i skoven, tilbyder og fremmer en mangfoldig udvikling, hvor barnet lærer sig selv og de andre at kende, og hvor barnet har mulighed for at udvikle sig bredt, understøttet og rammesat af kompetente og omsorgsfulde voksne. Vi ser og oplever naturen som det ideelle udvikling-og læringsrum for børn i førskolealderen. Dagene i skov og natur giver plads til ro, fordybelse, kreativitet, nysgerrighed og fællesskab. Børn får plads til at være den de er og til at udvikle deres personligheder i et trygt og relativt ustresset miljø, i mødet med naturen, kammeraterne og de voksne.

Vi igangsætter desuden en udvikling af en grundlæggende sund naturforståelse og respekt for verden fra børnenes tidlige år, som vi håber, de tager med sig i livet, dels som en livslang glæde og samhørighed med naturen, men også som en indlejret respekt for den levende verden og alle de andre der bebor den.

Vi har flest mulige af vores aktiviteter i naturen. Vi har derfor opbygget en bred vifte af pædagogiske aktiviteter, traditioner og praksis. Vi opsøger også og har brug ny inspiration og forstyrrelser. Nye idéer er mere end velkomne, blot vores grundlæggende koncept respekteres og udvikles. Skovbørnehuset er kendetegnet ved et stort oplevet ejerskab for både børn, medarbejdere og forældre, og også for en kort beslutningsvej fra en god idé til konkret handling.

Forældrene vælger vores koncept til, når de melder deres barn ind i Skovbørnehuset, og skal gerne opleve det som naturligt og positivt at barnet har sin dagligdag i naturen. Skovbørnehuset er desuden et stærkt fællesskab, hvor der er en høj grad af forældreinvolvering, både i forhold til det enkelte barn, men også i deltagelse i arbejdsdage, arrangementer og i at sikre og udvikle vores hus som helhed.

Medarbejdergruppen er husets faste kerne og derfor afgørende for kvaliteten af den hverdag, vi kan tilbyde børn og deres forældre. Som medarbejder er man forpligtet på vores grundlag og på at være rollemodel i forhold til både børn, forældre og andre medarbejdere. Vi stræber efter at være en rummelig arbejdsplads, hvor medarbejderne kan glædes over deres arbejde og være tilpasse med hinanden i et trygt, tillidsfuldt, relativt ustresset og udviklende fagligt fællesskab. Medarbejderne skal kunne være stolte af sig selv, deres job og af arbejdspladsen i sin helhed. Det er desuden et selvstændigt mål, at skovbørnehusets medarbejdergruppe, udover at stå solidt på det fælles grundlag, er mangfoldig og rummer forskellige kompetencer, personlighedstyper, aldre, køn og temperamenter. Det er godt for både børn og voksne. Det er godt for Skovbørnehuset.

Bestyrelsen og Skovbørnehusets ledelses kerneopgave er at sikre rammer og rummelighed der giver medarbejderne mulighed for at arbejde bedst muligt med og til gavn for børnene, samtidig med at der tages vare på Skovbørnehuset grundlag, fællesskab og fremtid.

Organisering og opdeling:

Skovvuggestuen med ca. 16 børn og fire faste voksne + en volontør, som har hjemmebase i huset med hovedrum, badeværelse og krybberum indenfor. Naturlegepladsområde ved huset med bålplads og naturlegeudrustning,

De 3-årige i en selvstændig gruppe, som begynder ved nytår med få børn og en enkelt voksen, der samarbejder med vuggestuen, og som gradvis vokser til en fuld gruppe på ca. 17 børn, med 3 voksne tilknyttet + en mulig volontør. Har fast en stue i huset + et selvstændigt område på naturlegepladsen som hjemmebase.

De 4-årige i en selvstændig gruppe med ca. 17 børn og tre voksne + en mulig volontør indtil sommerferien, derefter 2,5 voksne + en mulig volontør. Har fast en stue i huset + et selvstændigt område på naturlegepladsen som hjemmebase.

De 5-årige i en selvstændig gruppe på ca. 17 børn og 2,5 voksne + en mulig volontør, der rykker på Naturpladsen fra 1. april og hele det sidste år i Skovbørnehuset. Her har de bålhus og skurvogn m.m. og et selvstændigt område.

Alle grupper har deres faste voksne.

Vores faste medarbejdergruppe er nogenlunde ligelig fordelt mellem kvinder og mænd. Vi har ca. 70 % uddannede pædagoger og ca. 30 % pædagogmedhjælpere, der ofte også har en pædagogisk baggrund. Alderssammensætning er nogenlunde bredt fordelt mellem 20 og 80 (!). Vi er i gang med et roligt og langvarigt generationsskifte, hvor mange af dem der har været med i de fleste af Skovbørnehusets foreløbig 30 år går på hel- eller delpension i disse og de næste år, og hvor vi ansætter nye folk, der typisk er i 30'erne....har de vist sig. Flere af vores faste medarbejdere er ansat i fleksjob.

Vi har tilknyttet faste vikarer, som ofte har en lang erfaring med arbejdet i Skovbørnehuset.

Vi modtager hvert år 3 volontører via IECY/Erasmus. Unge mennesker fra andre europæiske lande der arbejder frivilligt et år, lærer dansk og bor i danske værtsfamilier. Vi fordeler vores volontører med omhu og hensyn til børnene, og almindeligvis sådan at den ene tilknyttes vuggestuen, mens de to andre tilknyttes hver sin børnehavegruppe, efter fælles overvejelser i medarbejdergruppen.

Vores hverdag kort fortalt:

Vi åbner kl. 6.30 og lukker kl. 17, mandag til torsdag, dog kl. 16 om fredagen.

Der er en naturlig forskel mellem sommer og vinter i Skovbørnehuset.

En sommerdag står huset stort set tomt, bortset fra 6.30 til 7.30, hvor der er morgenmad på en børnehavestue og i vuggestuen, og bortset fra de allermindste vuggestuebørn, der udgør en lille "daglejegruppe" inde og ude, omkring vuggestuen, som det nu er bedst for børnene.

En sommerdag:

- 6.30 til 7.30 Vi åbner og spiser morgenmad.
- 7.00 Vuggestuen går for sig selv og fortsætter morgenmaden.
- Mellem 7.30 og 8.00 går vi på legepladsen og de resterende børn ankommer indtil kl. 9.00.
- 9.00, eller lidt før, eller undervejs til skoven, spiser vi formiddagsmad tilberedt af vores køkkendame.
- Fra 9 til ca. 14 er vi på tur i skov og natur. Vi vælger sted (base) efter vind og vejr og dagens aktiviteter.
- Ca. 11.00 spiser vi medbragte madpakker.
- Senest 14.30 er vi hjemme igen og spiser eftermiddagsmad i grupperne, tilberedt af de voksne.
- Ca. 15 samles vi på Naturlegepladsen og passes sammen indtil der lukkes kl. 17.

En vinterdag:

- 6.30 til 7.30 Vi åbner og spiser morgenmad.
- 7.00 Vuggestuen går for sig selv og fortsætter morgenmaden.
- 7.30 Åbner vi op på alle stuer.
- 8.00 Går de 5-årige ud og på Naturpladsen.
- Ca. 9.00 spiser vi formiddagsmad ude eller inde afhængig af vejret, og derefter i skoven.
- Senest 9.30 til ca. 14 er vi på tur i skov og natur. Vi vælger sted (base) efter vind og vejr og dagens aktiviteter.
- Ca. 11.00 spiser vi medbragte madpakker.
- Senest 14.30 er vi hjemme igen og spiser eftermiddagsmad i grupperne, tilberedt af de voksne.
- Ca. 15 samles vi på Naturlegepladsen og passes ude og inde alt efter vejret. Når det er kold vinter slutter vi altid inde på stuerne.

Der er variationer over vores faste struktur alt efter børn og voksnes dagsform, vind og vejr, aktiviteter etc. Der vil typisk være flere hele og halve hjemme og indedage i vinterperioden.

Vuggestuebørnene sover en eller to gange efter behov, altid i vores letvægtskrybber udenfor.

Børnehavebørnene sover også middagslur efter behov. Om vinteren i vores soverum i huset og om sommeren i hængekøjer i skoven.

Til hver aldersgruppe hører en rolig progression og grøn tråd:

Vuggestuens børn deles typisk op i 3-4 grupper der har hver deres faste voksne.

- 1) En "dagplejegruppe" med de yngste børn der knap kan gå eller lige har lært det. Her er der fokus på rolig indkøring, få voksne, basale behov og tilvænning til livet i Skovbørnehuset.
- 2) En mellemgruppe der ofte deles i to og går på tur nogle timer om formiddagen. På egne ben eller i ladcykel. Stadig fokus på basale behov, men også på at opdage og indtage nærområdet og naturen.
- 3) En ældste bobler-gruppe der gradvist går længere og også om sommeren kan sove i hængekøje, og ellers har en hverdag der minder mere om de 3-årige børnehavebørn. Den ældste vuggestuegruppe bliver omkring nytår de første børn i den nye børnehavegruppe, og tager sin faste voksen med fra vuggestuen.

Børnehavens grupper:

- 4) Den yngste børnehavegruppe grundlægges som sagt af de ældste vuggestuebørn med deres faste voksen. I løbet af året modtager de børn både fra vuggestuen og udefra, og også voksne efterhånden som gruppen vokser. Gruppen har fokus på at arbejde med gode relationer mellem børnene og mellem børn og voksne, og fundere et solidt grundlag for årene som samlet gruppe i Skovbørnehaven. Gruppen har faste skovbaser tæt på huset.
- 5) Den mellemste børnehavegruppe modtager i udgangspunktet ikke flere børn og er klar til at gå længere i skoven og opleve en større variation i hverdagen og i sæsonens aktiviteter. Vi bygger videre på de foregående års arbejde, men nu tager vi for alvor hul på lidt mere krævende skovaktiviteter: Snitte, hugge brænde, fouragere, lave mad, klatre med og uden hjælpemidler, og meget andet. Børnene kan bedre holde til dårligt vejr i skoven i længere tid, med hjælp fra tarper, historier, aktiviteter etc.
- 6) Den ældste børnehavegruppe vil være godt sammentømret og kunne tåle og opleve det maximale vi kan tilbyde i Skovbørnehuset: Stort set altid ude, sommer og vinter. Lange spændende vandringer i skov, ved havet og i natur. Faste ture til Rønde, bl.a. med undervisning på Rønde Højskole, fast ugedag ved Slotskroen i sommerhalvåret, Sensommerovernatning ved Jægerskolen, Lucia i kirke og på Naturplads, Overnatning i huset umiddelbart før de skal i førskole, og naturområder vi kun kan nå med den ældste gruppe.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder vi os til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vi er, som beskrevet, en gruppe- og fællesskabsorienteret daginstitution, hvor vores hverdag i skov og natur giver et særligt fokus på at børnene fungerer godt med deres kammerater og deres voksne. Det er en forudsætning og et vedvarende arbejde der skal gøres for at vi alle kan have gode dage.

Vores rammer og koncept giver et godt udgangspunkt, men centralt for et godt Skovbørnehus er medarbejdergruppens faglighed, engagement og samarbejde.

Der har altid været en god tilgang til børn i Skovbørnehuset og vi har i en årrække arbejdet med at styrke fagligheden i vores gruppe og få det nyere ressourceorienterede og anerkendende børnesyn til at rod fæste sig i alle medarbejdere. Nye, som gamle i gårde og skov. Også hos os har vi skulle rydde lidt op i gamle diskurser og blive bevidste om "egne rygsække" der ikke er hensigtsmæssige når vi arbejder med børn. Vi er kommet langt, og udvikler os fortsat.

Alle faste medarbejdere er uddannet/efteruddannet i ICDP eller beslægtede metoder, der netop har fokus på et tidssvarende børnesyn, og på de voksnes rolle og ansvar i det relationelle arbejde. Vores sparring og evaluering cirkler også omkring dette.

Vi har desuden en systematisk rotation i vores medarbejdergruppe, hvor en vuggestuepædagog er grundlægger og følger med i børnehaven når den næste børnehavegruppe skal dannes. Denne gruppe får så sin anden voksen, når den ældste børnehavegruppe afleveres til førskoleordningerne 1. april. Denne systematik understøtter både kontinuitet og gode overgange for børnene, rokeringer i samarbejdsrelationerne og medvirker til at den faglige debat holdes levende i Skovbørnehuset.

Vi har desuden et særligt fokus på at sikre særligt gode forhold for vores vuggestue og for vores yngste børnehavegruppe både ift. ressourcer, skærmning og vikar. Vi er også bevidste om at især de yngste børn har brug for rolige og nærværende voksne.

Desuden

- Det første arbejde vi gør med et barn er relationelt og nært. Vi skal lære barnet og dets familie at kende og danne en tryk og varm relation, hvor vi møder barnet nysgerrigt, barnet lærer os at kende og vil bruge os, og hvor vi er sensitiveret til barnet og har taget det "under vingen". Det er forudsætningen for al god pædagogik, og for at vi kan gøre det godt som voksne i skovbørnehuset. I vuggestuen dedikerer vi særlige ressourcer til en rolig indkøringsperiode og en god start i Skovbørnehuset både for børn og voksne.
- Vi sikrer bl.a. gennem sparring og evaluering, at alle børn har nære relationer til de faste voksne i gruppen, og det er de voksnes opgave at dyrke og udvide de gode relationer. Også at arbejde på at forbedre usikker tilknytning og på at leve med i barnets udvikling.
- Når noget bliver svært omkring et barn kigger vi først på vores egen relation til barnet og sparrer med vores kolleger om hvordan vi hjælper.
- Vi skælder så vidt muligt ikke ud, men finder andre og bedre veje til at hjælpe og til at afgrænse når det er nødvendigt.
- Vi arbejder med stilladsering som et centralt begreb i Skovbørnehuset. Hvilken hjælp har barnet brug for at komme videre og mestre? Og hvordan giver vi den bedst. Her der meget pædagogisk mikro-håndværk i standarssituationer, som vi lærer hinanden.
- Som skovinstitution er vi med vores gruppe- og fælleskabsfokus naturligt dannende, ligesom omsorgen for hinanden og for naturen i sin kerne er dannelse og eksemplarisk.
- Vi bestemmer rammerne for børnene, men børnene har stor frihed til at fylde ud i forhold til deres alder.

Med de helt små børn er det meste af deres dag fyldt med de basale behov og det skal der være god ro, tid og nærvær til.

Så snart vi kan gå på små ture vil børnene udvise egne initiativer og opdagelser, som vi "udvider", samtidig med at vi "går foran".

Eksempel:

En snegl på vejen...En traktor på marken...Et bærr på en busk...

Eller :

Et lille lavt klatretre eller nogle stubbe vi vender og undersøger...

Og sådan kan man fortsætte. Vi har mange fine muligheder omkring vores hus og medarbejderne er erfarne og rutinerede både i at udvælge og tilskynde, og i at følge børns initiativer.

Hvis vi ser på en børnehavegruppe:

Klokken er 9.15 og alle er mødt i den 4-årige børnehavegruppe. Det er "rygsækketid" og gruppen samles ved lågen. Børnene står klar på række. De voksne tjekker tøj og grej, og tæller børnene. Lågen åbnes og vi bevæger os med stoppunkter og opsamling ned i skoven til en base som de voksne har valgt efter vind og vejr. Rimelig stram styring og almindeligvis høj energi undervejs. Ved ankomst til basen slår de voksne lejr, mens børnene umiddelbart går i gang med fri leg. Måske tilbydes der noget vokseninitieret, men ellers vil de voksne som oftes blot være tilrådighed som hjælpere og for at være opmærksom på at kunne gå ind og guide i legen. Gruppen vil i denne alder have udviklet legekultur og indre "kort" over mulighederne på en base, som vi voksne vedvarende

udvider. Klokken bliver 11.00 og vi spiser i faste grupper bestemt af de voksne for at sikre at der bliver spist og at gruppen og enkelte børn udvikler sig godt. Efter maden skifter fokus typisk til rolige leg/aktiviteter. Nogle skal måske sove i hængekøjer, mens andre danner en gruppe med en voksen og går på eventyr. Kl. 13.30 samles vi og drager hjemad. Lidt trætte og i fællesskab og igen under "kommando".

Hvis man tager den sammen dag for de 5-årige vil man typisk se at børnenes egne initiativer og medbestemmelse i forhold til det fælles bliver tydeligere. Hvor skal vi gå hen i dag? Hvilke fælles aktiviteter skal vi have med i skoven i dag? Hvem vil jeg sidde og spise med i dag? Samtidig kan de også have hele dage, hvor det meste er underlagt fælles aftaler etc: En højskoledag med en lang vandring T/R, undervisning på højskolen, trafikikker gennem Rønde etc.

En fordel ved de aldersopdelte grupper, udover det nogenlunde jævnbyrdige fysiske niveau når vi skal vandre afsted, er at vi voksne får et "naturligt læringsblik". Hvor er vi ift. det enkelte barn og hvor er vi ift. gruppen når det handler om mestring og udvikling? Der er naturlige mål og progression i de enkelte aldre, som er nemme at følge, og følge op på.

Ligesom den gode daginstitutioners grundlag er en velfungerende, engageret og faglig dygtig medarbejdergruppe, er barnet der lærer afhængig af nogle grundvilkår der fremmer eller hæmmer læring. Dels helt personlige ting, som søvn, mad, tøj og personlige forudsætninger, men også familiens situation, børnegruppens relationer og dynamik, og gruppens voksnes overblik og overskud. Børn kan trives i alle facetter og også stresses i dele af deres liv.

I skovbørnehuset arbejder vi med det hele. Vi er grundlæggende optaget af høj trivsel og lav stress. Både for det enkelte barn, men også for gruppen, og for de voksne i gruppen og omkring børnene. Det er vi fordi børnene skal have det godt her og i nuet, men også for at de kan lære.

Vores koncept og struktur er udviklet og tilpasset for at give de bedste rammebetingelser, og vi laver daglige justeringer med det hovedformål at der skal være høj trivsel. Vi har en struktur, men vi fraviger den og tilpasser den, hvis det er nødvendigt.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det bliver let en gentagelse fordi vi har valgt at give en samlet beskrivelse i den første del af denne læreplan, men:

- 1) Børne er i faste grupper med faste voksne, faste rutiner, og aldersvarende kammerater og med en fast og forudsigelig struktur der giver gode grundvilkår for et godt læringsmiljø.
- 2) Dagen er opdelt således at der gives plads og foregår en vekslen mellem leg, det voksen-og gruppe styrede, de planlagte og initierede aktiviteter og den spontante leg, hvor der dog også guides og hjælpes.
- 3) Naturen tilbyder en arena, som vi som mennesker føler os trygge og tilpasse i, og som både udfordrer og afstresser os.
- 4) De voksne fastsætter rammerne og planlægger aktiviteterne i samspil med børnene alt efter alder og udviklingstrin.
- 5) Gruppernes voksne planlægger med faste mellemrum den næste periodes særlige aktiviteter og indsatser. Den overordnede planlægning laves i januar og der følges op på gruppemøder og i forberedelsestid i løbet af året.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Børn er først og fremmest forældrenes børn og ansvar. Det respekterer vi. Vores mål er at gøre børnenes udvikling til et fælles projekt, mens barnet går i Skovbørnehuset. Når det giver mening og det bliver efterspurgt, påtager vi os gerne en vejledningsfunktion i forhold til forældrene og vi tilstræber altid at arbejde ressourceorienteret.

Det er helt afgørende, at der opbygges tillid mellem forældre og børnehus. Det sker, når vi kommunikerer i dagligdagen og især når forældre mærker, at medarbejderne vil dem og deres børn noget godt. Opstår der problemer i relationen skal vi først spørge os selv, hvilken andel vi har og hvad vi kan gøre for at opbygge og genvinde tillid forældrenes tillid.

I løbet af året har vi en række forældre- og familiearrangementer der også er til for at understøtte et godt samarbejde og et solidt fællesskab:

- Forældrekafter fordelt ud over året
- Forældrespisning og andre særlige arrangementer i grupperne
- Arbejdsdage med praktisk arbejde
- Markeringer og fester
- Høstfest i september
- Årsmøde og forældre i maj måned.

Vi afholder desuden en række faste samtaler:

- Introduktionssamtale i vuggestuen.
- 3. md. Samtale i overgangen til børnehave.
- Skolebørns-samtale.
- Derudover samtaler efter ønske og behov.

Vi arrangerer desuden, med vores leder som tovholder, tværfaglige sparringssamtaler med vores kontaktpsykolog, tale-hørekonsulent, ergoterapeut etc, hvis der er et særligt behov.

Vi har tradition for at forældre har mulighed for at gå med i skoven en dag. Ud over at være rart og hyggeligt for alle, giver det en dybere indsigt i barnets hverdag.

Gruppernes faste voksne udsender minimum kvartalsvis nyhedsbreve til forældrene, som giver en status på gruppens trivsel og fokus, og desuden informerer om den næste periode.

Forældresamarbejdet understøttes desuden ved et højt informationsniveau i dagligdagen understøttet af vores kommunikationssystem FAMILY, hvor der informeres og vises billeder fra hverdagen, og i øvrigt kommunikeres omkring alt det praktiske: Feriepasning, beskeder i dagligdagen, arrangementer etc.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn i udsatte positioner er et begreb der dækker bredt. De fleste børn kan komme i situationer eller livsfaser, hvor de bliver udsatte, eksempelvis ifm. sundhedsmæssige udfordringer, uro i familien, problemer i deres relationer. Der kan naturligvis også være tale om mere gennemgribende udfordringer og også egentlige udviklingsforstyrrelser.

Det er alle medarbejders ansvar at arbejde med et bredt normalitetsbegreb. Der har i mange år været tendenser i tiden til at indsnævre det normale. Det er der gode strukturelle og økonomiske grunde til, men det gavner ikke børnene og os alle. Vi hylder mangfoldighed og er klar over at vi har et særligt ansvar i socialiseringen af de yngste børn.

Skovbørnehuset tilbyder med sit udeliv, faste strukturer i hverdagen, gruppedeling, mulighed for yderligere opdelinger og skærmming, og faste voksne omkring børnene, nogle gode rummelige rammevilkår og gode betingelser for alle børn, og også for børn i udsatte positioner. Børnene kan være i en tryk ramme med lav stress. Det er underbygget af forskning at særlig naturinstitutioner har nogle fordele på dette område, og vi kan styrke det yderligere ved en bevidst tilgang og organisering omkring de særlige udfordringer. Vi kan også søge ekstra ressourcer, og implementeringen af minimumsnormeringer har givet os bedre ressourcer. Et forhold der kommer alle børn til gode.

Men vi skal opdage problemerne og arbejde med dem. Vores erfaring er at det ofte begynder med mistrivsel som vi reagerer på med nysgerrighed og et ønske om at afhjælpe. Måske er det åbenlyst hvad der er på spil og vi kan umiddelbart arbejde med problematikken og inddrage forældrene i det. Men det sker også at vi må lave målrettede observationer og undersøge og sparre, både med forældre og kolleger for at blive klogere, og evt. også indrage det tværfaglige samarbejde.

Det tværfaglige samarbejde er af stor betydning for vores arbejde. Vi kan, via Syddjurs Kommune, trække på kontaktpsykolog, talekonsulent, sundhedsplejerske, ergoterapeut, fysioterapeut, o.a., når det giver mening at inddrage dem. Vi har heldigvis gode faste folk der kender vores institution og praksis godt.

Vi arbejder altid ressourceorienteret og med forældreinddragelse. Det er forældrenes børn. Vores arbejde skal desuden være præget af ordentlighed, ressourcensyn og aktiv indsats mod stigmatisering af enkelte børn og familier. Vi er børnene og deres familiers "advokater".

Vi arbejder med fokus på det vi kan ændre og på de små skridt og den langsigtede indsats, når der er tale om dybere og mere gennemgribende problematikker.

Pædagogerne er tovholdere på de enkelte børn, mens vores leder er koordinatorer for husets indsats og det generelle arbejde. Ansvar for handleplaner ligger hos pædagogerne.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vores ældste børnehavegruppe splittes op og fortsætter på 5-7 forskellige skoler med hver deres læringsmiljø og særkende. Vi samarbejder med alle skolerne og arrangerer skolebesøg og målrettet overlevering, herunder særlig overlevering for børn i udsatte positioner.

Et spørgsmål vi nogen gange får er: Kan skovbørnehavebørn vænne sig til skolelivet? Til det er svaret klart ja. Vi har i 30 år fået samme feedback: Skovbørnehavebørnene klarer sig generelt godt i skolen, hvilket i øvrigt understøttes af nyere forskning bl.a. af Niels Ejby Ernst.

Man kan spekulere over hvorfor det er sådan. Vores bud vil være at børnelivet i Skovbørnehuset passer godt til hvad der biologisk og mentalt er naturligt for et menneske, også når man tænker et kommende liv i uddannelsessystemet:

- Vi har vores hverdag i overskuelige grupper med faste stabile voksne.
- Vi bliver trætte men sjældent stresserede. Godt for umodne nervesystemer.
- Vi har et sundt ude- og indeklima.
- Vi danner tætte, nære og eksemplariske venskaber.
- Vi stoler på vores voksne.
- Vi frustreres på passende vis og lære at tåle og at overkomme.
- Vi træner fællesskabets selvfølgelige krav fra en tidlig alder.
- Vi bliver gradvist selvhjulpne og lærer at tage ansvar for os selv og andre.

Det meste indlæres naturligt i vores hverdag, mens andet kræver særlige indsatser. Fælles er dog at det giver mening både for børn og voksne for at sikre gode dage i skoven, og desuden også peger ind i skolelivet.

Som nævnt har vi en serie særlige aktiviteter i det sidste år som yderligere viser vej: Her bør nævnes vores samarbejde med Rønde Højskole, hvor vores børn er elever for deres elever på deres Sundheds-pædagogiske linje i faste forløb henover det sidste år. Det suppleres med et øget fokus på fortælling og vokseninitierede aktiviteter i hverdagen.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi er placeret på Kalø og har gode naboer omkring os, som vi har tradition for at samarbejde med:

- Vi modtager ofte dagspraktikanter fra Sproghøjskolen i faste forløb. Som oftes japanske pædagoger der ønsker at lære dansk daginstitutionskultur at kende. De er et godt bidrag til vores fredage med deres venlige og ordentlige tilgang til børnene.
- Vi har som nævnt et fast samarbejde med Rønde Højskole omkring vores ældste børn, som virkelig har høj kvalitet og er elsket af børnene.
- Vi deltager ind imellem i særlige aktiviteter arrangeret af Jægerforbundet/Jagtens Hus.
- Vi besøger ofte Bregnet Kirke og har årligt Luciabesøg i december for alle børn.
- Skovens folk lader os ofte overvære markarbejde, træfældning etc, og gør os desuden opmærksomme på spændende ting, og også farer i skoven.
- Vi inddrager helt ublu forældre og bedsteforældres kompetencer, kontakter og ressourcer når det kan give børnene oplevelser.
- Vi besøger ofte Landbrugsskolen med vuggestuebørnene i vores ladcykler.
- Vi benytter Rønde bibliotek og er også med på bog-runde.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi er et Skovbørnehus og vi går jo ikke som sådan og ændrer på skoven 😊 Men vi og børnene udvælger vores baser i naturen, så de tilbyder gode og forskellige lege- og aktivitetsmuligheder. Vi voksne og gradvist også børnene har desuden blik for det kønne sted, det magiske lys, den dejlige udsigt etc.

Det er ikke usædvanligt at høre et lidt ældre børnehavebarn foreslå at vi spiser madpakker netop der, fordi så kan vi sidde godt i læ og kigge på noget smukt.

Mht. vores hus, som er bygget i 2015, er der taget maksimale hensyn til indeklima, støjdemping og også en æstetik, lysætning etc. der passer både til daginstitution og til et hus i skoven. Det er et rart hus at være i, med et suverænt indeklima.

Stuerne er indrettet således at de fungerer godt når vi er inde og så de giver mulighed for at opdele i leg og aktiviteter. Vi har netop i januar 2023 byttet rundt på de to børnehavestuer aht. vores yngste børnehavegruppe, hvor vi tror at den ene stue er bedst for dem ift. børnemiljøet. Det må nu komme an på en prøve, og så evaluerer vi til næste år igen.

Legeplads og Naturplads er indrettet således at børnemiljøet tilgodeses mest muligt når vi er hjemme ved huset. Der er tænkt i opdelinger til grupperne, fire gruppeområder, 3 skurvogne, budskadser etc, hvor man kan lege relativt uforstyrret.

Vi har netop bygget et stort halvtag på huset, som har forbedret vores udemuligheder ved huset, og har en langsigtet masterplan om at gentænke vores udeområde, måske med et stort multiopdelt bålhus i midten, inspireret af et besøg i en anden naturinstitution.

Vi arbejder løbende på at forbedre og udvide vores muligheder ude og inde, og får bl.a. god hjælp af vores forældre på faste arbejdsdage.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Barnets alsidige personlige udvikling finder sted hele tiden og handler om forståelse for sit eget "jeg" dvs. barnets egen personlighed. Vi vægter derfor i dagligdagen at have fokus på mødet med barnet i børnehøjde. Vi vægter en anerkendende tilgang, så barnet føler sig set, hørt og forstået og får forståelse for egen identitet og ressourcer. Barnets alsidige personlige udvikling er også, at barnet får tilegnet sig færdigheder, så de bliver handlekraftige.

Vi vil gerne at:

- Barnet skal blive selvhjulpent i hverdagens situationer
- Barnet skal blive bevidst om egen værdi
- Barnet skal blive bevidst om sine egne følelser
- Barnet skal kunne mærke egne grænser
- Barnet skal kunne udtrykke egne meninger

Tegn:

- Barnet kan selv tage sit tøj af/på
- Barnet lægger bleen og klarer efterhånden selv toiletbesøg
- Barnet tager selv initiativer til leg og beskæftigelse
- Barnet udtrykker egne ideer, ønsker og behov
- Barnet kan være i midtpunkt og tåle at få opmærksomhed
- Barnet siger til og fra i konfliktsituationer
- Barnet viser at det føler sig værdifuldt

Tiltag:

- Vi følger og bygger videre på barnets initiativ
- Vi udviser nærvær i relationen
- Barnets støttes i sin kommunikative kompetence
- Barnet vises forskellige konflikthåndteringer
- Barnet introduceres til sociale spilleregler
- Barnet indgår i samling
- Børnene gør sig klar til at komme ud i skoven, ved at pakke rygsæk, tøj på, toiletbesøg m.m.
- Fejring af det enkelte barn
- Spontane og planlagte lege

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sociale kompetencer udvikles i fællesskaber og gennem relationer til andre, f.eks. gennem venskaber, i grupper og ved at indgå i kulturelle arrangementer. I samspillet mellem relationer og social kompetence indgår 3 komponenter: Empati, tilknytning og sociale færdigheder, som er grundlag for, at barnet kan begå sig socialt.

Vi vil gerne at:

- Barnet skal anerkendes og respekteres som de personer de er og de skal opleve at høre til
- Barnet skal opleve tryghed og tillid i deres relationer til både voksne og andre børn
- Barnet skal opleve rummelighed og mærke, at der tages afstand fra mobning, drilleri samt synlig og usynlig eksklusion
- Barnet skal inddrages og opmuntres til at være aktive deltagere, der samarbejder med andre og er med i demokratiske beslutninger

Tegn:

- Barnet skal kunne indgå i relationer og deltage i gruppens fællesskab
- Barnet skal kunne vise omsorg, empati og kunne trøste andre børn
- Barnet skal kunne udsætte og udtrykke egne behov
- Barnet skal kunne samarbejde om en konkret stillet opgave
- Barnet skal kunne knytte venskaber

Tiltag:

- Vi inddrager børnene så meget som muligt i de daglige gøremål
- Planlagte aktiviteter foregår ofte i mindre grupper
- Børnene inddrages i demokratiske beslutninger alt efter alder
- Vi arbejder med barnets følelsesmæssige udtryk
- Børnene hjælper hinanden, lægger vaske tøj sammen, rydder op, pakker rygsæk, åbner madkasser og drikkedunke
- Samling- vente på tur- lytte- stå i kø
- Rollelege
- Teater • Sang - og regellege
- Fælleslege i skoven og fri leg Aktiviteter.

PRAKSISFORTÆLLING – OM VENSKAB

Vi havde siddet i "gryden" for at spise madpakker. Da vi skulle til at gå, sagde Mads opgivende: "Jeg kan ikke komme op ad bakken". Maj hørte at jeg sagde opmuntrende: "Jo det tror jeg godt du kan. Jeg skal nok gå ved siden af dig og hjælpe, hvis det ikke går." Maj kom hen og tilbød Mads at tage ham i hånden. Jeg sagde at jeg synes at hun var en god kammerat. De hjalp hinanden op. De fulgte ad resten af turen under højlydt grinen og pjatten. Fra den dag blev en ny legerelation knyttet mellem dem.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sprog er ikke bare sprog. Sprog er nonverbalt sprog, talesprog, tegnsprog, kropssprog, billedsprog, skriftsprog mm. Igennem disse sprog kan børnene dels udtrykke deres egne tanker og følelser, dels blive i stand til at forstå andre. Børnene udvikler og fastholder deres identitet og selvfølelse ved at udtrykke sig. Via kommunikationen styrker de deres sociale omgang med andre. Sprogtiltagelsen finder sted i mange sammenhænge og ved hjælp af mange forskellige materialer og aktiviteter.

Vi vil gerne at:

- Barnet skal have styrket sproget både ekspressivt og impressivt
- Barnet skal udfordres i at anvende sit sprog kreativt
- Barnet skal udvikle deres nysgerrighed og interesse for tegn, symboler, skrifttegn, herunder tal og bogstaver
- Barnet skal præsenteres for forskellige kommunikationsmidler

Tegn:

- Barnet bruger sproget til at udtrykke følelser, tanker og behov samt kommunikerer med andre
- Barnet forstår en instruktion og handler derefter
- Barnet viser interesse for bogstaver, og tal i forhold til dets nærmeste udviklingszone

Tiltag:

- Vi leger med ordene og giver vores steder sjove navne
- Vi taler med børnene om, hvad vi oplever og finder i naturen
- Vi anvender faglitteratur til at artsbestemme
- Vi præsenterer barnet for alderssvarende kvalitetsbøger og materialer
- Vi griber øjeblikket til læring og fordybelse
- Vi støtter barnet i at sætte ord på tanker og følelser
- Anvender dialogisk oplæsning
- Synger, laver egne sange, rim/remse
- Leger med tal og bogstaver
- Spiller teater/klæder sig ud
- Leger regellege, rollelege, børnenes egne lege
- Børnene inddrages i hverdagens daglige gøremål

PRAKSISFORTÆLLING – SPROG

Børnene øver sig og generaliserer endelserne. To drenge sidder og leger. De er begge lige blevet tre år og er de bedste venner. Endnu engang leger de med ridderne og nogle biler. Christoffer: Jeg kører over til dig. Så tanker vi mine biler. Zander: Så hjælper mine mander dig med det. Christoffer: Ja og så spiser vi bagefter på Mc Dougnuts.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnenes fysiske og psykiske velvære giver glade børn. Børn som er i balance med sig selv, har større overskud og dermed også lettere ved at tilegne sig viden og indgå i positive relationer. Den almene sundhedstilstand er vigtig for barnets trivsel og evne til at modtage læring. Derfor er barnets basale behov som søvn, sund mad og hvile noget som vægtes højt i skovbørnehaven.

Vi vil gerne at:

- Barnet skal opleve glæde ved deres krop når de bevæger sig
- Barnet skal aktivt udforske og styrke flere sider i sig selv
- Barnet skal have kendskab til kroppens grundlæggende funktioner

Tegn:

- Barnet viser glæde ved at bruge sin krop i naturen
- Barnet har udviklet forståelse og respekt for egen og andres kroplighed
- Barnet har indsigt i kroppens opbygning og funktioner
- Barnet har tilegnet sig fysiske og psykiske færdigheder, så de kan mærke egne behov og grænser

Tiltag:

- Vi udfordrer børnenes fysiske, ved at være i naturen året rundt
- Vi sørger for at barnet får søvn, hvile og stille tid alt efter behov
- Svømmer og bader om sommeren, kælker og tumler i sneen om vinteren
- Børnene går, løber, klatre, hopper, springer og leger dagligt i naturen
- Musik og rytmik

PRAKSISFORTÆLLING – VIKTOR OG PINDEN

Det var en efterårsdag. Solen skinnede og børnene legede ved en bæk. De legede at de fiskede. Bækken var perfekt, vandet var helt klart og ikke for dybt med en fast bund af småsten. I vandet lå nogle blade som havde form som en fladfisk. Viktor og nogle af drengene havde fundet nogle lange pinde som kunne nå over til den anden side af bækken. De skiftedes til at råbe til hinanden "Se min fisk", når de fik 'bid'. Viktor havde sat sig på knæene på en flad sten, mens han strakte sig lidt ekstra for at nå sin udvalgte fisk. Han fik derved støttet sig for meget til pinden som knækkede. Viktor faldt direkte på hovedet ned i bækken. Han kom hurtigt på benene og underligt nok var det hans hue som var mest våd. Først da det gik op for ham at han havde slået panden og forskrækkelsen havde holdt sit indtog, begyndte han at græde. Vi trøstede ham og talte om hændelsen. Den dag lærte han at tyngdeloven og pindens beskaffenhed ikke altid kan forliges.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som skovbørnehus er naturen den primære ramme omkring vores daglige pædagogik. Det betyder at vores pædagogiske arbejde og børnenes læringsrum, tager udgangspunkt i deres færden i naturen, den tætte kontakt som børnene får med naturens vækst, dyr og afgrøder. Naturen udfordrer krop og sjæl og appellerer til nysgerrighed og undren. Naturen skal vi passe på og bevare for vores efterkommere og vi ser den som verdens bedste legeplads.

Vi vil gerne se:

- Barnet skal opleve glæden ved at være i naturen
- Barnet skal udvikle respekt for natur og miljø
- Barnet skal være beviste om at kunne bruge alle sine sanser i naturen
- Barnet skal drage sig mange erfaringer ved at være naturen og opleve naturfænomener
- Barnet skal opleve naturen som et rum for at udforske og få viden om den verden de lever i

Tegn:

- Barnet kan lide at være i naturen
- Barnet bruger sin fantasi og eksperimenterer med naturens materialer
- Barnet oplever naturen som et rum hvor leg, fantasi, stille og vilde aktiviteter udfolder sig
- Barnet forstår og har en fornemmelse for menneskers indflydelse på miljøet
- Barnet har kendskab til årstidernes skifte

- Barnet har respekt for naturen
- Barnet har kendskab til fødekæden
- Barnet har kendskab til elementerne: jord, vand, ild og luft

Tiltag:

- Vi er ude hver dag året rundt.
- Naturen er hverdagens rum for leg, sanseoplevelser og fysisk udfoldelse
- Vi bruger fortællingen som formidling af faglig viden
- Vi anviser en respektfuld adfærd i naturen
- Vi er undersøgende på det vi støder på i naturen
- Vi identificerer og organiserer vores fund i naturen. Vi ser efter spor i naturen
- Vi fanger krabber, insekter og smådyr mv.
- Vi høster fra forår til efterår, af frugter som naturen byder på
- Vi ser på vejrsigten og taler om den rette påklædning
- Vi laver kompost
- Vi samler affald i skoven
- Vi leger i naturen og bruger dens materialer i legen

PRAKSISFORTÆLLING – OM MÅNEN OG SOLEN

Vi spiser madpakker et dejligt sted med sol og læ. Vi har en fin udsigt ned over vandet. Gennem træernes nøgne grene kan vi se månen. Jeg peger på den og siger: "Prøv engang at se månen, den er så flot." Eline siger: "Den var hjemme hos mig i går, da jeg skulle sove." "Den var også hjemme hos mig," siger Amanda. Alexander vender sig om og ser den runde måne og siger: "Nogle gange kan jeg se noget af månen, når det er mørkt." Jeg forklarer, at det er fordi solen næsten er omme på den anden side af jorden og kun lige skiner lidt på månen. "Det er derfor den lyser", siger jeg. "Ja, men nu kan vi se dem begge to," siger han begejstret. "Hvorfor kan vi det?" "Det var et godt spørgsmål Alexander. Jeg ved det faktisk ikke rigtig. Det viser jeg jer en anden dag," siger jeg og tænker på hvordan jeg skal anskueliggøre solen og månens baner omkring jorden?

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Når børn udtrykker sig kunstnerisk og indgår i kreative processer, kommer de i kontakt med ukendte og værdifulde sider i sig selv. I processerne frigøres glæde, energi og giver barnet en bevidsthed om egne følelser og udtryksformer. Kultur er også at stifte bekendtskab med egne og andres kulturer.

Vi vil gerne at:

- Barnet skal have mulighed for at udtrykke sig kunstnerisk
- Barnet skal kunne udtrykke egne følelser og tanker gennem kreative processer
- Barnet skal møde en kultur i skovbørnehaven, hvor vi opfører os ordentligt overfor hinanden
- Barnet skal kunne danne sig en omverdensbevidsthed, når vi arbejder med kulturelle aspekter

Tegn:

- Barnet kan udtrykke sig gennem forskellige kunstneriske udtryksformer.
- Barnet udviser en adfærd som viser, at de har taget skovbørnehusets kulturelle værdier til sig. Bl.a. at hilse på hinanden når de kommer/går
- Barnet udtrykker kendskab til egne og andres kulturelle forhold

Tiltag:

- Barnet præsenteres for/deltager i kulturelle arrangementer og lokale kunstneriske tilbud, herunder musik, teater, dans, arkitektur og udstillinger
- Vi bruger kunst som formidlingsform
- Vi laver musik og rytmik i vinterhalvåret
- Vi præsenterer børnene for forskellige musikgenrer
- Vi er i dialog med børnene om deres forskellighed
- Vi arbejder med skovbørnehavens årlige traditioner
- Materialer ligger tilgængelige
- Vi præsenterer børnene for mangeartede smagsoplevelser
- De ældste børn går Luciaoptog i Bregnet kirke
- Vi synger årstidssange, lejlighedssange
- Vi laver bål mad med bla. Fasan, rådyr, krabber- brændenældesuppe- pandekager m.m.

PRAKSISFORTÆLLING – VI LAVER SKROTKUNST

Vi laver skrot kunst med de ældste børn. Børnene skal lime små ting i æsker. Alle er optaget af hver deres proces, med at finde sjove dimser og få dem til at sidde rigtig fast. En pige er især meget optaget og fordybet. Hun finder bittesmå ting, limer dem fast med limpistolen, som er lidt varmt og limen flyder let. Putter sjove dimser ned i æsken, og pynter derefter æsken hele vejen rundt med små krystaller og sten m.m.. Derefter tager hun resolut og med sikker hånd to sugerør og limer dem tværs henover kassen. De andre børn er stoppet nu. Pigen bliver ved med at finde på noget nyt. En fordybelse på næsten 1 time og ganske upåvirket af, hvad de andre laver og at de er gået ud for at lege.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I tiden op til corona-pandemien arbejdede vi hen imod at etablere en egentlig evalueringsskultur i Skovbørnehuset. Vi måtte sande at den første generations læreplaner fokus på målstyring, handleplaner, særlige modeller etc. ofte føltes ude af trit med hverdagen i Skovbørnehuset. Det var både et spørgsmål om mening og ressourcer. Det var vi godt på vej til at gøre noget ved. Så landede corona og restriktionerne slog til og satte det meste på pause. Efter at coronaen slap igen har vi over en række temamøder og pædagogiske dage arbejdet os videre frem dels i evaluering af vores praksis, men også i udviklingen af vores praksis

omkring evaluering og i en afsøgning af om vores praksis lever op til de mål der er beskrevet i vores læreplan.

Mødestruktur og evalueringsfora:

- I januar og februar måned hvert år planlægger vi årets gang pba. vores læreplan. Det foregår over to medarbejdermøder med et mellemliggende arbejde i grupperne, hvor der både er afsat gruppetid og forberedelsestid til de enkelte grupper.
- I den resterende del af året afholder vi 6 medarbejdermøder, hvor der indgår fast sparring og evaluering omkring børn på tværs af grupperne. Vi gør os derudover umage for at fjerne de fleste informerende punkter etc. fra vores indhold, så der bliver mest mulig tid til at sparre og arbejde konkret omkring praksis. Både i den store gruppe, men også opdelt i egne grupper og på tværs. Vi har altid et fast børnepunkt på dagsordenen og et sparringspunkt, hvor man kan lave sparringsaftaler på tværs af huset.
- I foråret afholder vi en halv pædagogisk dag, og i oktober to døgn, hvor vi typisk arbejder med temaer og praksis der også indgår i lærerplanen. På vores seneste dage i Hanstholm i oktober 2022 gravede vi os ned i de enkelte aldersgruppers særlige fokus, og idéudviklede i fællesskab omkring de enkelte grupper. Vi organiserede det som en kombineret evaluering med tilhørende idéudvikling. Det var produktivt og medførte med det sammen en række justeringer og tilpasninger, og vil også medføre at der vil blive skrevet nogle ændringer ind i lærerplanen i løbet af februar 2023, når vi er færdige med årsplanlægningen.
- Grupperne har særlige møder og forberedelsestid, der muliggør en vedvarende evaluering og planlægning af gruppens arbejde og praksis.
- Vores leder prioriterer at være tilgængelig for sparring umiddelbart når der er et behov, og det er desuden almindeligt at især pædagogerne sparrer og evaluerer, særligt omkring enkelte børn, på tværs af grupperne.
- Vi har desuden Trio-møder og bestyrelsesmøder, som også bidrager til evaluering og justeringer omkring vores praksis.
- Vi arbejder ikke med et særligt evalueringsredskab, men inddrager det der giver bedst mening i den konkrete situation. Det mest almindelige er at opstille nogle få mål og tiltag, og beskrive tegn som vi gerne vil se, og så efterfølgende evaluere på det.
- Vi anvender den samme strategi på tværfaglige fora og netværksmøder.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi tager typisk temaer og emner op fra den på de faste pædagogiske dage i oktober måned og justerer og evaluerer Den Styrkede Læreplan i januar-februar hvert år.

Derudover er læreplanen rettesnor ift. årsplanlægningen i januar hvert år og i gruppernes individuelle arbejde og planlægning.